

Obnova rozvoja miest ako prínos k hospodárskemu rastu

Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. januára 2013 o rozvoji miest ako príspevku k hospodárskemu rastu v rámci politiky súdržnosti EÚ (2011/2311(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na články 174 a 176 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, v ktorých sa ustanovuje cieľ hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a vymedzujú sa finančné nástroje a štrukturálne fondy, ktoré sa majú vytvoriť, a zaručuje cieľ Európskeho fondu pre regionálny rozvoj prispievať k odstraňovaniu hlavných regionálnych rozdielov v Únii,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 3. marca 2010 s názvom Európa 2020 – Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu (COM(2010)2020),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 20. mája 2010 o prínose politiky súdržnosti k dosahovaniu lisabonských cieľov a cieľov stratégie EÚ do roku 2020¹,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. decembra 2010 o dosiahnutí skutočnej územnej, sociálnej a hospodárskej súdržnosti v EÚ – nevyhnutná podmienka pre globálnu konkurencieschopnosť²,
- so zreteľom na piatu správu Komisie z 9. novembra 2010 o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti: budúcnosť politiky súdržnosti (piata správa o súdržnosti) (COM(2010)0642),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 23. novembra 2010 s názvom Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta: európsky príspevok k plnej zamestnanosti (COM(2010)0682),
- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 16. decembra 2010 s názvom Európska platforma proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu: európsky rámec pre sociálnu a územnú súdržnosť (COM(2010)0758),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 26. januára 2011 s názvom Európa efektívne využívajúca zdroje – hlavná iniciatíva v rámci stratégie Európa 2020 (COM(2011)0021),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 23. júna 2011 o aktuálnej situácii a budúcich synergiách pre väčšiu účinnosť EFRR a ostatných štrukturálnych fondov³,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 8. júna 2011 s názvom Viac ako HDP – Meradlo pokroku v meniacom sa svete⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 8. júna 2011 o investovaní do budúcnosti: nový

¹ Ú. v. EÚ C 161 E, 31.5.2011, s. 120.

² Ú. v. EÚ C 169 E, 15.6.2012, s. 29.

³ Ú. v. EÚ C 390 E, 18.12.2012, s. 27.

⁴ Ú. v. EÚ C 380 E, 11.12.2012, s. 81.

viacročný finančný rámec (VFR) pre konkurencieschopnú, udržateľnú a inkluzívnu Európu¹,

- so zreteľom na svoje uznesenie z 5. júla 2011 o piatej správe Komisie o súdržnosti a stratégii pre politiku súdržnosti po roku 2013²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 27. septembra 2011 o čerpaní finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu: poučenie pre budúcu politiku súdržnosti EÚ³,
- so zreteľom na návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady zo 6. októbra 2011, ktorým sa stanovujú niektoré spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom fonde námorného a rybného hospodárstva zahrnuté do spoločného strategického rámca a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (COM(2011)0615),
- so zreteľom na návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady zo 6. októbra 2011 o osobitných ustanoveniach o Európskom fonde regionálneho rozvoja a ciele Investície pre rast a zamestnanosť, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006 (COM(2011)0614),
- so zreteľom na návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady zo 6. októbra 2011 o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006 (COM(2011)0607),
- so zreteľom na návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady zo 6. októbra 2011 o programe Európskej únie v oblasti sociálnej zmeny a inovácie (COM(2011)0609),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. novembra 2011 o európskej platforme proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júla 2008 o novej kultúre mestskej mobility⁵,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 24. marca 2009 o mestskej rozmere politiky súdržnosti v novom programovom období⁶,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 23. apríla 2009 o akčnom pláne pre mestskú mobilitu⁷,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 23. júna 2011 o európskej mestskej agende a jej

¹ Ú. v. EÚ C 380 E, 11.12.2012, s. 89.

² Prijaté texty, P7_TA(2011)0316.

³ Prijaté texty, P7_TA(2011)0403.

⁴ Prijaté texty, P7_TA(2011)0495.

⁵ Ú. v. EÚ C 294 E, 3.12.2009, s. 42.

⁶ Ú. v. EÚ C 117 E, 6.5.2010, s. 73.

⁷ Ú. v. EÚ C 184 E, 8.7.2010, s. 43.

budúcnosti v politike súdržnosti¹,

- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. októbra 2005 o urbanistickom rozmere v súvislosti s rozšírením²,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 26. septembra 2006 o tematickej stratégii pre životné prostredie v mestách³,
 - so zreteľom na Chartu z Lipska o trvalej udržateľnosti európskych miest, ktorá bola prijatá na neformálnom zasadnutí ministrov o rozvoji miest a územnej súdržnosti, ktoré sa konalo 24. – 25. mája 2007 v Lipsku,
 - so zreteľom na vyhlásenie o rozvoji miest z Toleda, ktoré bolo prijaté počas neformálneho stretnutia ministrov, ktoré sa konalo 22. júna 2010 v Tolede,
 - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre regionálny rozvoj (A7-0406/2012),
- A. keďže 80 % občanov Európy žije v mestskom prostredí (tento podiel sa ďalej zvyšuje v dôsledku zrýchľovania migračných tokov z vidieka do miest) a keďže sú to práve najmä mestá, ktoré čelia dôsledkom hospodárskej krízy a výzvam spojeným s bojom proti zmene klímy, vytváraním pracovných miest, blahobytom a kvalitou života;
- B. keďže mestské oblasti by mali vypracovať strednodobé a dlhodobé plány v oblasti udržateľnej hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti;
- C. keďže mestá predstavujú hybnú silu hospodárstva, výroby a zamestnanosti a zároveň tvoria prostredie, v ktorom sa prejavujú problémy odlivu obyvateľov do predmestí, nezamestnanosti a všeobecnejšie problémy sociálneho vylúčenia a segregácie, ako aj znečisťovania životného prostredia;
- D. keďže silné mestské oblasti majú takisto pozitívny vplyv na priľahlý vidiek, čo môže viesť k účinkom presahovania;
- E. keďže je potrebné prehodnotiť koncepciu periférií miest s cieľom zvrátiť súčasnú tendenciu územnej segregácie, ktorá spôsobuje polarizáciu spoločnosti;
- F. keďže prebiehajúca transformácia mestského prostredia vytvára rastúce očakávania a problémy, ktoré tradičná verejná správa nevie vyriešiť, a preto sú potrebné inovačné a integrované mechanizmy hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti;
- G. keďže v dôsledku sociálno-demografických zmien obyvatelia mnohých miest opustili svoje obydľia v starších mestských oblastiach a presťahovali sa do nových obytných štvrtí ďalej na periférii, do mestských oblastí na vonkajších okrajoch miest alebo jednoducho do nových sídlisk v blízkosti veľkých aglomerácií;
- H. keďže sociálna nerovnosť je v mnohých mestských oblastiach problémom a keďže

¹ Ú. v. EÚ C 390 E, 18.12.2012, s. 10.

² Ú. v. EÚ C 233 E, 28.9.2006, s. 127.

³ Ú. v. EÚ C 306 E, 15.12.2006, s. 182.

rozdiely medzi jednotlivými štvrťami sú často dôsledkom nevhodnej bytovej politiky a skutočnosti, že poskytovanie služieb sa často obmedzuje na bohatšie oblasti;

- I. keďže prehodnotenie tradičných postupov sa môže stať príležitosťou na začatie procesu experimentálneho prístupu k rozvoju miest a vypracúvania projektov založených na zmene chápania činností plánovania spoločných priestorov, potrieb spoločenstva a účasti občanov;
 1. zdôrazňuje, že model miestneho rozvoja predstavuje silný bod politiky súdržnosti, pretože mobilizuje rozhodujúce faktory a povzbudzuje výber najlepších možností čo najbližších k občanom, spoločné akcie a dôslednejšie, efektívnejšie a účinnejšie opatrenia, pričom poukazuje okrem iného aj na pomoc Spoločenstva v oblastiach EÚ, ktoré čelia najzložitejším výzvam;
 2. požaduje novú fázu regulácie v rámci EÚ spojenú s plánom na ochranu a obnovu mestských oblastí, ktorá pri súčasnom dodržiavaní zásady subsidiarity môže poskytnúť potrebný právny základ, vymedziť spoločné a zdieľané strednodobé až dlhodobé ciele a optimalizovať využívanie fondov politiky súdržnosti;
 3. očakáva prijatie opatrení zameraných na dokončenie a rekonštrukciu existujúcich častí miest vrátane marginalizovaných štvrtí, funkčnú premenu nevyužívaných oblastí a konverzných plôch, zvýšenie atraktívnosti miest, kde žijú ľudia, prostredníctvom dynamického procesu vývoja, a na vrátenie miest do spoločnosti, ktoré majú významnú symbolickú a historickú hodnotu, no neplnia už svoju pôvodnú funkciu a sú čoraz viac zanedbávané pri súčasnej podpore kultúrneho dedičstva;
 4. žiada mobilizáciu kultúrnych a hospodárskych zdrojov, pričom ako priorita by sa mala stanoviť téma sociálnej udržateľnosti transformácie miest, čím sa prispeje k mestskej solidarite, sociálnemu začleneniu a integrácii zraniteľných a marginalizovaných skupín v mestských oblastiach, aby sa plne využil rozvojový potenciál uvedomujúc si, že obnova miest so sebou vždy prináša riziko vyhostenia najslabších skupín obyvateľstva; zdôrazňuje preto, že je potrebné úzke zapojenie obyvateľov od čo najskoršej fázy;
 5. zdôrazňuje kľúčovú úlohu, ktorú musia mestské oblasti zohrávať pri plnení hospodárskych, sociálnych a environmentálnych cieľov stratégie Európa 2020, a zdôrazňuje skutočnosť, že Únia môže byť globálne konkurencieschopná iba vtedy, ak politika súdržnosti plne využije rozvojový potenciál všetkých jej regiónov a mestských oblastí;
 6. očakáva integrovaný prístup, ktorý stanoví prepojenie prírodného a environmentálneho systému s historickým a kultúrnym systémom a sociálnym a výrobným systémom a zároveň zaručí rozvoj infraštruktúrnych sietí, zlepšenie mestských oblastí a nárast hospodárskej štruktúry a podporí zmiešané využívanie územia prostredníctvom integrácie bytových a nebytových stavieb, fyzických infraštruktúr a systémov nemateriálnych vzťahov;
 7. zdôrazňuje, že sú potrebné nové formy sanácie miest, ktoré sa zamerajú na potrebu poskytnúť spoločenstvám verejné priestory, parky, činnosť vo voľnom čase, kultúru a šport;
 8. očakáva, že sa zvýši trend spoločného a partnerského plánovania so združeniami

a občanmi, aby sa zabezpečilo potrebné prepojenie medzi všeobecnými politikami a konkrétnymi územnými oblasťami s cieľom zlepšiť ich osobitosť, identitu, spomienky a históriu posilnením pocitu spolupatričnosti ku komunite a dôvery v inštitúcie;

9. zdôrazňuje, že sanácia miest a hospodárska obnova sú úzko prepojené a že vybudovanie atraktívnej lokality sa môže stať znakom oživenia hospodárstva; poukazuje na to, že na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné zaviesť nový prístup k sanácii miest na zabránenie úpadku miest, podporu rozvoja znevýhodnených a marginalizovaných oblastí a podporu miestneho hospodárskeho rastu a vytváranie pracovných miest doplnených sociálnymi opatreniami;
10. požaduje rozhodné kroky v boji proti energetickej neefektívnosti, a to prostredníctvom funkčnej premeny budov a budovania zdrojovo efektívnejších obydlií vrátane sociálneho bývania; obmedzovaním dopravného preťaženia, znečistenia a hluku s cieľom zabezpečiť väčšiu konkurencieschopnosť miest z hľadiska environmentálnych problémov;
11. zdôrazňuje potrebu stratégie na zachovanie a zabezpečenie mestského dedičstva a bytových priestorov v oblastiach, ktoré sú zaradené medzi oblasti s vysokým rizikom zemetrasení či záplav;
12. zdôrazňuje, že je potrebné zamerať využívanie fondov na zaručenie integrovaného prístupu k problémom súvisiacim s demografickým vývojom, postupným starnutím obyvateľstva a koncentráciou obyvateľov v mestách; upozorňuje, že projekty v rámci štrukturálnych fondov môžu pomôcť pri poskytovaní riešení závažných problémov a mali by sa zameriavať na ľudí a osobitne zohľadňovať znevýhodnené osoby v tejto spoločnosti, t.j. deti, mladých ľudí, ženy a starších;
13. víta kroky prijaté na podporu vytvárania sietí medzi mestami a výmenu skúseností a osvedčených postupov; poukazuje na to, že tieto kroky by sa mali posilniť a rozšíriť na funkčné mestské oblasti; žiada rozšírenie jestvujúcich nástrojov na tento účel, zároveň však zdôrazňuje, že pred vytvorením nových štruktúr by sa mali využiť existujúce programy a subjekty;
14. víta vyčlenenie aspoň 5 % z finančných prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) na integrované opatrenia zamerané na udržateľný rozvoj miest, ktoré sa na účely správy delegujú na mestá; zdôrazňuje, že toto číslo predstavuje minimálny cieľ a malo by sa použiť na podporu rozvoja vo funkčných mestských oblastiach; žiada, aby rôzne úrovne orgánov využívali nové nástroje, ako je miestny rozvoj vedený Spoločenstvom;
15. odmieta strnulosť využívania uvedených zdrojov pri vykonávaní integrovaných územných investícií; zastáva názor, že členským štátom by sa malo umožniť vykonávať integrované opatrenia zamerané na udržateľný rozvoj miest aj prostredníctvom špecifického operačného programu alebo špecifickej prioritnej osi;
16. zdôrazňuje, že hoci mestské oblasti môžu v niektorých regiónoch znamenať rozhodujúci prínos ako centrá a hybné sily rastu, zdôrazňuje, že nevyhnutné zapojiť aj vidiecke oblasti a prepojiť ich potreby s potrebami mestských oblastí, aby sa podporil nekonfliktný, vzájomne sa doplňujúci a synergický vzťah a aby sa riešila postupná strata oblastí na prechode medzi mestom a vidiekom v dôsledku tendencie premieňať tieto územia na stavebné pozemky a premena vidieckych oblastí na stavebné pozemky, pri súčasnom

rozvíjení přístupnosti k veřejným službám;

17. požaduje zlepšení administrativní kapacity – například prostřednictvím intenzivnějšího využívání technické pomoci – místních a regionálních orgánů a hospodářských a sociálních subjektů při řízení strukturálních fondů s cílem zabezpečit skutečné viacúrovňové řízení, které zaručí splnění cílů; považuje za rozhodující, aby sa vyvíjali a podporovali udržateľné multifunkčné siete založené na osvedčených postupoch takým spôsobom, ktorý bude stimulovať formovanie živých a integrovaných partnerstiev medzi mestami a vidiekom založených na potrebách jednotlivých regiónov;
18. zdôrazňuje možnosť vytvárať siete medzi pilotnými projektmi udržateľného rozvoja miest financovanými z EFRR a novým viacročným programom Horizont 2020 s cieľom zabezpečiť inovačné riešenia a opätovne použiteľné stratégie v oblasti sanácie miest;
19. je presvedčený, že skúsenosti získané na základe Dohovoru primátorov a starostov môžu predstavovať dobrý východiskový bod pre ďalší rozvoj v dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020;
20. požaduje vytvorenie udržateľného modelu riadenia mobility prepojeného s územným plánovaním a zahŕňajúceho viac prostriedkov verejnej dopravy a systémových logistických sietí zodpovedajúcich potrebám distribúcie tovaru a služieb v meste s primeranou pozornosťou venovanou ekologickej doprave;
21. je presvedčený, že environmentálne problémy, napríklad nakladanie s odpadom, sú problémom, ktorý presahuje výlučne technické aspekty a má dosah na sociálne otázky; ďalej nalieha, aby pokračovali opatrenia na zabezpečenie kvalitných dodávok vody a služieb jej čistenia v mestách, pretože to má prospech pre verejnosť a súčasne pre životné prostredie;
22. zdôrazňuje, že zvýšenie množstva zelených plôch a mestských parkov má veľmi veľkú hodnotu z hľadiska prírodného, historického a kultúrneho dedičstva, prispieva k zmierňovaniu nepriaznivých dôsledkov mikroklimy, lepšiemu rozpočtu na energetiku a finančným úsporám, posilňuje udržateľnosť a kvalitu životného prostredia v mestách a umožňuje naplňovať rekreačné a spoločenské potreby;
23. očakáva, že vo vymedzení krokov sanácie miest sa uprednostnia materiály a technické riešenia, ktoré umožnia štandardnú úsporu energie v súlade s cieľmi politik Spoločenstva;
24. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.